

Arkivnr: 2014/23691-4

Saksbehandlar: Tone Stedal Haugland, Ronny Skaar

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kultur- og ressursutvalet		02.06.2015
Fylkestinget		09.06.2015

Hordaland teater - flytting til Logen

Samandrag

Hordaland teater har gjennom fleire år jobba målretta for å etablere seg i Bergen sentrum. Teateret er no i sluttfasen med å forhandle fram ein langtids leigeavtale med Selskabet Den Gode Hensigt om leige av Logen. Hordaland teater ser Logen som ei svært attraktiv lokalisering. Teateret har gått noko ned på plassbehovet, men treng likevel eit tilstøytande bygg på baksida av det opphavelige bygget i tillegg til det utleigbare arealet i Logen.

Hordaland Teater fekk i 2013 ei ekstraordinær løyving for å engasjere ekstern kompetanse til utabeiding av intensjonsavtalar og gjennomføring av prosjekteringsarbeid. Arkitektfirmaet Cubus har vore engasjert til å utarbeide ei (avgrensa) mulighetstudie for bruken av Logen. Norconsult har utarbeidd eit kostnadsoverslag for Logen, basert på Cubus si studie. Dette ligg ved saka.

Auka driftsutgifter vil føre til at Hordaland Teater treng auke i sitt driftstilskot, og dei ønskjer i tillegg fylkeskommunal lånegaranti.

I regional kulturplan PREMISS:KULTUR er Hordaland Teater ein viktig reiskap for å iverksetje den nynorske kulturstrategien.

Forslag til innstilling/vedtak

1. Hordaland fylkeskommune er tilfreds med at Hordaland Teater no har funne ei formålstenleg løysing for å flytte si verksemd til Bergen sentrum.
2. Ein ber fylkesrådmannen om å kome attende til driftstilskot i samband med budsjettarbeidet.
3. Fylkestinget ber om at høva for ein fylkeskommunal lånegaranti til prosjektet vert utgreia.
4. Hordaland fylkeskommune må følgje opp staten i høve til auka finansiering av Hordaland Teater knytt til ny lokalisering.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Anna Elisa Tryti
fylkesdirektør kultur og idrett

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 20.05.2015

I regional kulturplan PREMISS:KULTUR er Hordaland teater ein viktig aktør for å utvikle den nynorske kulturstrategien. Tiltak 6.C i handlingsprogrammet gjeld å styrke Hordaland Teater som kunstinstitusjon og nynorskarena. Elles ligg følgjande omtale i kap. 5.2.6 i planen: *Eit viktig tiltak er å utvikle markante nynorskarenaer i Bergen. Hordaland Teater nyttar nynorsk og dialektar som scenespråk, og er ein pådrivar i utvikling av ny dramatikkk på nynorsk. Satsing på dette teateret både som kunstinstitusjon og nynorsk debattarena, står sentralt i planperioden. Teateret bør verte ein sterkare og meir markant kunstinstitusjon, som eit turnerande teater i Hordaland med fast scene i Bergen.*

Hordaland teater har gjennom fleire år jobba målretta for å etablere seg i Bergen sentrum. Det er no i slutfasen for forhandlingane med å få langtids leigeavtale med Selskabet Den Gode Hensigt om leige av Logen.

Hordaland teater ser Logen som ei svært attraktiv lokalisering. Det vart også gjort sonderingar knytt til eit par andre lokaliteter som alternativ i prosessen fram mot dette. Teateret har gått noko ned på plassbehovet, men treng likevel eit tilstøytande bygg på baksida av det opprinnelege bygget i tillegg til det utleigbare arealet i Logen.

Dette vil føre til at teateret treng auke i sitt driftstilskot, og dei ønskjer i tillegg ein fylkeskommunal lånegaranti.

Hordaland Teater fekk i 2013 ei ekstra løyving på 500 000 kroner til ekstern kompetanse for å utgreie potensialet i Logen og å jobbe med avtaler ol. Dette ligg no føre.

Lokalet vart oppført for og vert fortsett eigd av Selskabet Den Gode Hensigt. Sidan januar 2000 har det vore drevet som eit ikkje-kommersielt aksjeselskap med namnet Logen Teater AS, der eventuelt overskot nyttast til sjølve drifta av huset. Logen Teater AS har opsjon på vidare leige til juni 2018, og det er forhandlingar mellom Hordaland Teater og Hordaland teater ang dette.

Omtale av prosjektet / historikk

Barn og unge har vore hovudmålgruppa for teateret si verksemd. Bakgrunnen for at Hordaland Teater AS vart skipa, var å gje barn og unge tilbod om profesjonell scenekunst i Hordaland, som eit turnerande teater.

Hordaland Teater er eit lutlag / aksjeselskap, der Hordaland fylkeskommune eig 60 % av aksjane. Resten er fordelt mellom Vestlandske Teatersenter, Hordaland Mållag, Vaksenopplæringsforbundet, Hordaland Ungdomslag og Hordaland Folkeakademi. Eigarskapet fordeler seg slik:

• Hordaland Fylkeskommune	240 luter
• Vestlandske Teatersenter	80 luter
• Folkeakademiet Hordaland	20 luter
• Hordaland Ungdomslag	20 luter
• Hordaland Mållag	20 luter
• Vaksenopplæringsforbundet	20 luter

Produksjonslokala (verkstad/prøvescene) og administrasjonslokala til Hordaland Teater har sidan starten vore på Stend, i lokala til Hordamuseet og på Stend Hovedgård. Teateret meiner at lokala på Stend ikkje lenger tilfredsstillar dei behova eit moderne teater har. Slik plasseringa er no, med produksjons- og administrasjonslokale på to ulike stader, opplevast verksemda tungvint og urasjonell. I tillegg har teateret eit lagerlokale i Indre Arna. Prøve- og spelelokalet er ikkje stort nok, samanlikna med dei scenane teateret møter når det er på turné.

Hordaland Teater har jobba gjennom fleire år med å finne egna lokalisering i Bergen sentrum. Dette har vore essensielt for vidare utvikling av teateret. Teateret har gjort fleire ulike utgreingar kring dette, og det har vore fleire fylkeskommunale vedtak og ekstraløyvingar knytt til ny lokalisering av teateret. Det har heile tida vore lagt til grunn at om teateret flytter til sentrum, får ein auka nytteverdi av driftsmidlar og kapasitet. Ein ser for seg publikumsauke, då ein fast spelestad i sentrum kjem til å synleggjere og profilere teateret på eit betre vis enn no.

Hordaland Teater vedtok i sin plan av 15. desember 2011, at dei ønskjer å flytte heile si verksemd frå Stend til Bergen sentrum, og det vart også utarbeidd eit notat frå Hordaland Teater – «Ny base for Hordaland teater i Bergen sentrum». I dette notatet vart det kort gjort greie for teateret si historie fram til i dag, dei ulike ulempene ved den noverande plasseringa, og korleis ei flytting av teateret òg er i tråd med dei moglegheitene teateret kan få i framtida. Då Hordaland fylkeskommune er største eigar i teateret, bad Hordaland Teater om at fylkeskommunen slutta seg til deira planar i form av politisk vedtak. Dette vart lagt fram i sak 77/12 i Kultur- og ressursutvalet 21.08.2012 og i sak 192/12 i Fylkesutvalet 28.08.2012.

Fylkesrådmannen gjorde i saka merksam på at Hordaland Teater er eit sjølvstendig aksjeselskap og at det er dette selskapet som må stå ansvarleg for evt. flytting til sentrum. Hordaland fylkeskommune, som største aksjeeigar, kan stille seg positiv til desse planane på prinsipielt grunnlag, noko som vart tilrådd i vedtak. Det vart ført til to tilleggspunkt i Kultur- og ressursutvalet si innstilling som vart vedteke i Fylkesutvalet august 2012:

1. *Fylkesutvalet støttar at Hordaland Teater arbeider for å flytte si verksemd til Bergen sentrum, eventuelt i samarbeid med andre aktørar. (Fylkesrådmannen si innstilling)*
2. *Hordaland fylkeskommune skal bidra aktivt i prosessen med å utgreie spørsmålet om ei eventuell flytting av Hordaland teater, herunder bistå i arbeidet med å finne ei alternativ lokalisering av teateret, både på kort og lang sikt.*
3. *Kultur- og ressursutvalet føreset at dei nye planane ikkje vil ha konsekvensar i forhold til vedtektene og føremålsparagraf for teateret, og vil eventuelt. handsame dette i eiga sak seinare. Ein ser det som viktig at teateret held fram med å ha fokus på å vere eit turnéteater og på produksjonar for barn og unge.*

Hordaland Teater har også visjonar om å verte ein del av eit evt. nynorsk kulturforum i Bergen. Det vart tilrådd 200 000 kr i støtte gjennom Kulturelt utviklingsprogram 2012 til utgreiing av flytting av Hordaland Teater til Bergen sentrum, evt. som ein del av eit nynorsk kulturforum. Kultur Vest sto her som prosjektansvarleg. Det har vore fleire interesserte samarbeidspartar, og ein har sett på ulike lokaliseringalternativ, m.a. Tanks skole. Det er ikkje gått konkret vidare med samarbeidspartnarar utanfor teatermiljøet no i denne siste fasen. Det er no eit meir etablert og tettare samarbeid mellom Sogn og Fjordane teater, Det Norske Teater og Hordaland teater. Det vert satsa i endå høgare grad på dramatikkk på vestlandsdialekt og nynorsk. Det er også planlagt å ha minst eit Jon Fosse- stykke på plakaten kvart år.

Då det kom opp høve for å kunne leige lokale i Logen vart det trong for ekstra mildar for å greie ut om dette lokalet kunne vere høveleg for verksemda, og kva tilpassingar som var naudsynte. Det vart i sak i Fylkesutvalet 31.10.2013 løyvd midlar med følgjande vedtak. «*Kultur- og ressursutvalet / Fylkesutvalet ser positivt på prosessen som er starta og Hordaland teater får ei ekstraløyving på kr 500.000 til forprosjekt. Dette skal dekke innleigd, ekstern, rett kompetanse til både å få på plass intensjonsavtaler og til gjennomføring av det prosjekteringsarbeidet som må gjerast før ein ev kan signere endelege driftsavtalar.*»

Avtaleprosessen

Løyvinga som Hordaland Teater fekk i 2013 gjorde at det var leigd inn kompetanse for intensjonsavtaler og til gjennomføring av prosjekteringsarbeid. Arkitektfirmaet Cubus har vore

engasjert til å utarbeide ei (avgrensa) mulighetstudie for bruken av Logen. Norconsult har utarbeidd eit kostnadsoverslag for Logen basert på Cubus si studie.

Lokalet vart oppført for og vert fortsett eigd av Selskabet Den Gode Hensigt. Sidan januar 2000 har det vore dreve som eit ikkje-kommersielt aksjeselskap med namnet Logen Teater AS, der eventuelt overskot nyttast til sjølve drifta av huset. Eigar av dette aksjeselskapet har leigekontrakt ut 2018, men er villig til å la Hordaland teater overta denne mot ei viss godtgjersle. Det vert no arbeidd med forpliktande avtalar med både Logen Teater AS og Selskabet Den Gode Hensigt, og begge desse avtalane er forventa slutført og styrevedteke i løpet av inneverande månad. Det siktast mot ein avtale på 15 – 20 år med Selskabet Den Gode Hensigt.

Lokale

Dei eksisterande, utleigbare lokala i Logen er ikkje nok for å løyse plassbehovet for Hordaland Teater. I tillegg til lokala i det opprinnelege bygget er planen å sette opp eit midlertidig bygg i bakgården, over 3 etasjar. Tilbygget må forholde seg til strukturen i Logen, og Cubus si mulighetsstudie gir eit forslag til eit utbyggings-/ ombyggingskonsept.

Mulighetsstudien skal også danne grunnlag for vidareføring av arkitektytingar med sjølve utforminga av prosjektet for bl.a. mogleg regulering, byggesøknad og gjennomføring.

Huset har verneverdige kvalitetar, og fasaden framme er freda. Det er ein del behov for vedlikehald / oppgradering av arealet generelt, i tillegg til dei tilpassingane og oppgraderingane som er ønskeleg spesifikt frå Hordaland teater. Planen er å bygge ein Black Box i den store salen og å etablere ein prøvesal oppe der Logen Bar er i dag, eventuelt i tilknytning til denne. Den store salen har flott ornamentikk ol, så det vil ikkje verte gjort inngrep i strukturen eller overflata der. Lokalet skal kunne brukast begge vegar - både som Black Box med amfi og som konsertscene med flatt golv. Denne salen skal kunne ha omlag 200 publikummarar i Black Box-oppsett.

Tilbygget på baksida vil verte ein stålkonstruksjon som står på «føter». Dette vil evt. kunne fjernast i framtida, og det er naudsynt med ein ope 1.etg. for tilgjenge for andre leigetakarar i området.

Det trengs ei større ombygging på loftet for å kunne romme kontorar for dei tilsette.

Netto bruksareal i det eksisterande bygget er følgjande:

4 etasje : 150m²

3 etasje: 345m² + 216m² (ope areal i sal) + balkong 20m²

2 etasje: 567,5m² + 24,0m² (ope areal i hovudtrapp) + balkong 30m²

1 etasje: 25m²

Samla netto areal (BRA) = 1088m² (1328m² inkl. ope areal)

Netto bruksareal i det planlagde nybygget er:

3 etasje: 123,5m²

2 etasje: 123,5m²

1 etasje: 123,5m² (22 m² trappe/ heisrom)

Samla netto areal (BRA) = 370,5m²

Samla nettoareal eksisterande 1088m² + nybygg 370,5 m² = 1458,5m²

Nokon av areala skal framleis vere «uformelle» publikumsareal, dette gjeld i hovudsak det som allereie i dag er bar nede. I tillegg er det behov for administrative lokale (garderobar, sminkerom, kostymelager, verksted/rekvisita/scenografi, kontorar etc.) Administrasjonen består av 12-13 personer.

Studien viser at ombygging og nybygg vil by på fleire utfordringar, slik som etablering av nybygg i bakgården uavhengig av eksisterande bygg med fri ferdsel til øvrige leietakarar og brukarar, tilfredstillande brannkonsept, etablering av nytt ventilasjonsanlegg, eventuelt oppgradering av eksisterande og universell tilgjenge på alle plan. Det er realistisk at desse utfordringane kan løysast innan ei kostnadsramme på 56 millionar. Studien inkludert teikningar er vedlagt denne saka.

Finansieringsmodell

Til grunn for det innsendte langtidsbudsjettet har Hordaland Teater som målsetting at det kunstnarlege produksjonsvolumet og turnéverksemda skal ligge på same nivå som i dag. Den store salen i Logen skal leigast ut til andre kulturaktørar ved høve – både for å skape liv og auka bruk, og for å få ei breiare finansiering.

Kostnadsoverslag frå Norconsult, datert 24. april 2015, syner eit samla finansieringbehov på kr 57.600.000 for tilrettelegging av Logen for Hordaland Teater. Dette inkluderer, nybygg, tilpassing og teknikk.

Hordaland Teater får i dag driftstilskot frå Kulturdepartementet og Hordaland fylkeskommune. Det ligg til grunn ein delingsmodell der det statlege tilskotet utgjer 70 % og det fylkeskommunale 30 %. For 2015 var det statlege tilskotet kr 11.502.000 og det fylkeskommunale kr 4.929.000. Teateret tek sikte på å lånefinansiere investeringane med tilrettelegging av Logen. Innflytting vil og innebera ei årleg husleige på kr 2.000.000.

Det er skissert følgjande modell:

- Låneopptak kr 50.000.000 nedbetalt/avskrive over 15-20 år
- Rentekostnad 3,5% pr år, med garanti frå Hordaland fylkeskommune
- Husleigekostnad/auke kr 2.000.000 pr år. Indeksregulerast

I tillegg legg teateret til grunn ein lønsvekst på 3-5% pr år og ein kostnadsauke for produksjonar på 5-7% pr. år. Skal Hordaland fylkeskommune bere sin andel, inneber det eit fylkeskommunalt tilskott på kr 8.500.000, ei auke på kr 3.500.000.

Teateret reknar og med ei auke i eigne inntekter på om lag kr 1,3 millionar fram til 2018, mellom anna som følgje av publikumsauke som resultat av lokaliseringa i Bergen sentrum.

Når det gjeld det statlege tilskotet, har teateret søkt kulturdepartementet om ei opptrapping på kr 2 millionar i 2016 og ønskjer vidare 5,1 millionar fordelt på åra 2017 og 2018. Det statlege tilskotet er då budsjettet til kr 18.600.000, noko som inneber at det statlege tilskotet ligg noko under 70%. Fylkesrådmannen vil her understreke at det må innleiast dialog mellom Hordaland fylkeskommune og kulturdepartementet med sikte på å få på plass den statlege finansieringa. Slik fylkesrådmannen ser det, har Hordaland Teater gjennom fleire år hatt ei dårlegare opptrapping av det statlege tilskotet enn andre regionteater.

Konklusjon

Det har i fleire år vore uttrykt eit politisk ønskje om at Hordaland Teater skulle få sin hovudlokasjon i Bergen sentrum. Teateret har gjort eit godt arbeid med å sikre seg Logen og å greia ut spørsmål om tilpassing og finansiering.

Lokalisering i Logen plasserer Hordaland Teater i sentrum av «kulturaksen». Dette vil innebere ei markant vitalisering av teateret og dei kulturpolitiske målsettingane som ligg til grunn. Det vil vere ein sterk og framtidretta manifestasjon av dei grunnleggande og viktige kulturpolitiske målsettingane for teateret: Eit særleg ansvar for å skape framsyningar for barn og unge, framføringar på nynorsk og dialekt og arbeidet med å få fram ny dramatik.

Lokalisering i Bergen vil styrke teateret og Vestlandet sin plass i utviklinga av kunst, litteratur og ny dramatik i åra framover. Det vil styrke teateret sin ivaretaking av den oppgåva det framleis skal ha som eit turnerande teater som skal spele over heile fylket og ha ei særleg innretting mot barn og unge. Ei lokalisering av Hordaland Teater midt i kulturaksen i Bergen sentrum, vil vere eit viktig instrument for å fremje nynorsk, ved at ein nynorsk kulturarena vert så sentralt og synleg plassert.